

STUDIEBESÖK TANZANIA- ZANZIBAR
05-03-18-----05-04-06

**Reserapport av Ann-Margret Andersson, Bengt Andersson,
Raimo Setälä, Seija Setälä**

INLEDNING

Vårt syfte med resan var att studera Tanzania: landet, och den fackliga verksamheten på fastlandet och på Zanzibar.

Den fackliga verksamheten jobbar under mycket svåra förhållanden, både på nationell nivå och förbunds nivå. Samtidigt går utvecklingen framåt, inte minst genom en för området stark ekonomisk uppgång, men mycket återstår att göra.

Resultatet blev en fantastisk resa, där vi fått möjlighet göra just det vi tänkt oss, vilket vi hoppas framgår av rapporten.

Om intresse finns berättar vi naturligtvis mer om våra erfarenheter !

Här är vår rapport !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Efter 1 ½ års studier i cirkelform, och med fokus på den fackliga situationen i Tanzania och autonomen Zanzibar, anlände 8 st förväntansfulla TCO:are till Afrika den 18 mars 2005-04-21. Närmare bestämt landade vi på Kilimanjaros flygplats i närheten av Arusha i norra Tanzania.

Efter inkvartering på Outpost Lodge och några dagars anpassning till afrikansk natur och kultur, med ett minnesvärt besök på Arusha Kultur-Centrum där Tanzanianskt konsthantverk visades upp i en smakfull inramning.

Vårt program inleddes med ett besök på en skola i Arusha med ca 2000 elever från förskola till högstadiet. Skolan var även integrerad för förståndshandikappade.

Skoldagen inleddes med städning av skolgården kl 07.00. Därefter hade man en gemensam uppställning på skolgården där man sjöng nationalsången samt hyllningssånger för mor och far samt skolan. Skolans rektor Mrs Kulwa som också var regionombud för Tanzanias

Läraryrket TTU berättade om skolans verksamhet samt om svårigheterna med fackligt arbete i Tanzania.

Dagen därpå inleddes med ett studiebesök på **WODSTA** (Women Development for Science and TECHNOLOGY). Ett lokalt miljöprojekt för kvinnor. Man arbetar med nya projekt för att underlätta för kvinnor och barn i det dagliga arbetet ex energisnål spis, biogasanläggning, bikupor mm.

Föreläsning på WODSTA

Vi hann också med ett besök på **USARIVER** rehab-center – en yrkesskola för handikappade, där eleverna fick en yrkesutbildning samtidigt som de tillverkade rullstolar, möbler men även hantverkssaker av mycket hög kvalitet.

Påskhelgen inleddes med en promenad på Kilimanjaros sluttningar samt ett besök på **SHAH** en läderfabrik som anställde handikappade men som tyvärr fick slå igen pga uteblivna statsbidrag för de anställda.

Inkvartering på **UHURU** hostel i Moshi.

Långfredagen besökte vi en masajisk gudstjänst i en liten by utanför Moshi. En gudstjänst som pågick från kl 09.00—16.00 med avbrott för lunch som byborna bjöd på. De svenska kvinnliga gästerna uppuktades av de masajiska kvinnorna med ett smycke i form av ett kors. En minnesvärd dag med mycket sång.

Påskafton användes för transport till Dar es Salaam genom ett naturskönt Tanzania med mycket att titta på efter vägen. Vi kunde se vissa platser där många människor hade samlats på en marknadsplats för att inhandla vad de behövde för livets nödtorft. Framme i Dar es Salaam inkvarterades vi på **FPTC**-center.

Vår vistelse i Dar es Salaam inleddes med ett besök i Bagamoyo, där Afrikas historia om slavhandeln finns skildrat på dess Museum, vi besökte även fortet där slaverna bodde innan de skickades ut i världen. Dr Livingstones besök finns även det skildrat och bevarat i Bagamoyo.

Efter helgen tog **Svenska Ambassaden** emot oss ,men tyvärr hade Ambassadör Torvald Åkesson kallats hem till Sverige, varför vi togs emot av Ditte Egnell, politisk sekreterare samt av Eva Hagvall som hade jobbat på ambassaden i flera omgångar under lång tid..

Ditte Egnell

Vi fick en grundlig genomgång av Tanzanias politiska svårigheter som President Mkapa hade att brottas med. Men även svenska företags svårigheter, valfusk, korruption, förhållandet till andra afrikanska länder, problemet Zanzibar, samt en mängd andra frågor diskuterades.

På ambassaden jobbar 15 utsända samt 15 från landet plus 3 st utsända av UD. Ett givande möte som lärde oss mycket om förhållandena i Tanzania samt relationen till biståndslandet Sverige.

Därefter företog vi båtresan över till Zanzibar där vi träffade företrädare för ZATU som är TTU,s motsvarighet på Zanzibar. Där hade lagts upp ett omfattande program för våra deltagare i Läraryrket.

Övriga besökte Talib O. Mbwana som var ordf för Tanzania Federation of Free Union på Zanzibar, de organiserade alla som var verksamma inom kommunen på Zanzibar.

Man hade svårigheter att få folk att bli medlemmar i organisationen, men man hade i alla fall lyckats få med 35% av alla kommunanställda. Dessa betalade 2% av sin månadslön till facket.

Många fackliga frågor diskuterades och nyfikenheten på hur vi hade det i Sverige var stor. Vi kunde konstatera att en viss facklig utbildning av förtroendevalda bedrevs i huset vi besökte. Där fanns också 7 st fackförbund representerade med sina kontor, tyvärr inga tjänstemannaorganisationer.

Under vår vistelse på Zanzibar besökte vi också ett privat företag i snickeribranschen, **ScanZa**.

Företaget startade 1995 och ägs av en svensk, Staffan Lundh. Han har specialiserat sig på möbler av cocosträ och har stadigt vuxit till idag 20 anställda.

Vi började med att få en information om företaget och diskuterade miljöfrågor, arbetstider, lönesystem m.m. Arbetslaget är uppbyggt på att ha tre förmän som har sina "hjälpare". Lönesystemet innebär att de anställda erhåller 10 procent av kundpriset, alltså försäljningssumman.

Detta fungerar enligt arbetsgivaren bra eftersom det finns en god tillgång på order. Som en löneförmån serveras lunch till alla anställda.

Man utbildar helst sina killar själv på företaget, det är viktigt för att lära dem använda verktyg och maskiner på rätt sätt. När vi senare gick runt på företaget såg vi att munskydd och hörselkåpor användes för att skydda sig för damm och ljud. Man har också riktiga utsug från verkstaden.

Anställningsformen är sådan att 7 st är fast anställda, de ingår ej i produktionen. Det är bl.a. vakter och transportörer.

De som arbetar i produktionen har tillfälliga anställningar. Man kände inte till något om fackföreningar men däremot hade man *vad vi skulle kalla samverkansträffar*. Direkt när det kommer upp frågor eller det blir "oro i lägret" sätter man sig tillsammans och redar upp det.

Företaget är på gång att expandera och bygger nya lokaler norr om Stone Town på Zanzibar.

Där kommer man också att utveckla med en såg för att såga sitt virke själva. När vi frågade arbetsgivaren om han var orolig att inte få med sig sina duktiga jobbare sa han; nej, vi hämtar upp med en minibuss till en början och sedan flyttar de nog närmare arbetsplatsen.

Våra tre dagar på Zanzibar gick fort men vi hann i alla fall titta på de kryddodlingar som ön är berömd för.

Åter till Dar es Salaam där vi inkvarterades på White Sands Hotell dit vi en dag inviterat TUCTA samt TTU för att diskutera fackliga frågor.

TUCTA representerades av Saidi S Waamba, Sylvester Rweansira, Margaret Mandago, Sihan Ahmed.

TUCTA har 12 medlemsförbund. Ordförande och vice ordförande väljs på kongress som är vart femte år. Man har ev extra kongress om så behövs.

Där finns fyra avdelningar:

- facklig utbildning
- kvinno och ungdomsfrågor
- HIV
- ekonomiavdelning.

Avdelningarna koordinerar arbetet gent emot förbunden genom program och planerade samordningsfunktioner. TUCTA startade 2001 och arbetar på nationell nivå. Förbunden arbetar med medlemsfrågor. Man har fyra regioner med kontor ute i landet. Kontoren arbetar mot kommuner och näringslivet.

TUCTA,s styrelse består av Ordförande och en ledamot från förbunden och jobbar mest med policy-frågor. General Council sammanträder en gång om året ock består av sex ledamöter från varje förbund..

Informella sektorn är ett stort problem för TUCTA, eftersom dess arbetare ej organiserar sig i något förbund.

Frågor man arbetar med är hälsa, löner, fattigdom, arbetslöshet (40%), barnarbete, HIV, sysselsättningsåtgärder och utbildning av arbetsgivare inom förhandlingsteknik.

I Dar es Salaam besökte vi **Forum Syd** och fick av Helena Holver Hasselbom en bra genomgång av deras verksamhet.

Helena är i ansvarig för Östafrika och gav därför en helhetsbild av deras arbete. Hon delgav oss lite historik hur det blev Forum Syd, att det var SVS, svensk volontärsamverkan och BIFO som 1995 gick ihop.

Man omsätter idag 250 miljoner kronor inom hela Forum Syd. De har 70 anställda i Stockholm på huvudkontoret och 70 utskickade i olika länder.

På Forum Syds kontor i Dar es Salaam är 16 personer fast anställda varav 13 vakter och tre som arbetar med administrativa arbetsuppgifter. Man hade idag 13 biståndsarbetare i landet samt två programhandläggare.

De två programhandläggarna arbetade dels med HIV/Aids programmet dels med Lake Victoria programmet.

Syftet med hiv/aidsprogrammet är att stärka gräsrotsorganisationer att driva hiv/aidsfrågor som leder till en förbättrad situation för de redan sjuka samt att informera de icke smittade.

Detta gör man bl.a. genom en TV-show där aidssjuka berättar om sin svåra situation. I samma program berättar läkare och socialarbetare om hur sjukdomen kan förebyggas.

Lake Victoriaprogrammet har två fokus:

1. Partnerskap mellan Forum Syd och den regionala paraplyorganisationen Ecovic.
2. Samverkan med civila samhällen i Sverige och i Viktoriasjöregionen.

Visionen är ett framtida starkt och respekterat civilsamhälle som deltar i en jämlik och uthållig utveckling i Viktoriasjöregionen.

Samverkan mellan civila samhällen i Sverige, Östersjöregionen och Viktoriasjön ska stimulera till analys av de globala faktorer som motverkar balanserad utveckling och uppmuntrar till aktiviteter som bidrar till att belysa och på längre sikt förändra desamma.
Källa; www.forumsyd.se

Helena Holver Hasselbom informerade också om Forum Syds bidragsformer och att man ändrat bidraget som nu ska täcka 90 procent av den totala projektkostnaderna medan den sökande organisationen står för resterande 10 procent.

Tilläggs kan att vi även besökt Pingströrelsens-Center utanför Arusha, där vi träffade Anette Hector och hennes man Robert som bedriver ett omfattande bistånds och hjälpprogram i området.

Avslutningsvis kan vi konstatera att vi stött på stora problem att komma i kontakt med fackliga företrädare, främst i vårt arbete från Sverige.
Lite lättare blev det när vi var på plats i Tanzania, men vi lyckades inte att få någon kontakt i några fall ,men trots detta var det 8 st nöjda och belåtna deltagare i studieresan som återvände till Sverige.

Deltagare på resan från Lärarförbundet, ST OCH SKTF:

Gun Martinsson Lf, Bengt Andersson ST, Ann-Margret Andersson ST, Raimo Setälä ST, Seija Setälä SKTF, Ann Andersson Lf, Kerstin Sjöstedt Lf, Anders Ohlsson Lf